

Časopis žiakov a profesorov Gymnázia Jána Kollára
so žiackym domovom v Báčskom Petrovci
jeseň 2020/21
Číslo 63 ročník 34

SLÁDKOVIČ

*Časopis venovaný 200. výročiu narodenia Andreja Sládkoviča
pri príležitosti zaznamenávania*

Dňa školy

Gymnázia Jána Kollára so žiackym domovom

Milí čitatelia,

žijeme v divných časoch. I tohto roku ešte stále pretrváva pandémia koronavírusu v celom svete. Školenie je netypické. A tak sme aj pôsobenie literárneho krúžku Sládkovič a oslavu Dňa školy prispôbili tejto situácii. Keďže je tohto roku 200. výročie narodenia básnika Andreja Sládkoviča (narodil sa 31. marca roku 1820 v Krupine na Slovensku, umrel 20. apríla 1872 v Raďvani na Slovensku) a keďže aj náš školský časopis nesie jeho meno, členovia krúžku prispeli do časopisu vlastným výberom zaujímavostí z jeho života, úryvkov z jeho diel, fotografií jeho podobizne, titulných strán jeho kníh atď.

V mene redakcie časopisu Sládkovič,

s pozdravom,

šéfredaktor časopisu Sládkovič,

Damjan Kalko III.6

Andrej Sládkovič (1820-1872)

Andrej Sládkovič bol mladý študent, ktorý patril do školy Štúrovej.

Bol básnik, literárny kritik a prekladateľ.

Dával súkromné hodiny v rodine Pavla Pišla a zamiloval sa do jeho dcéry Maríny.

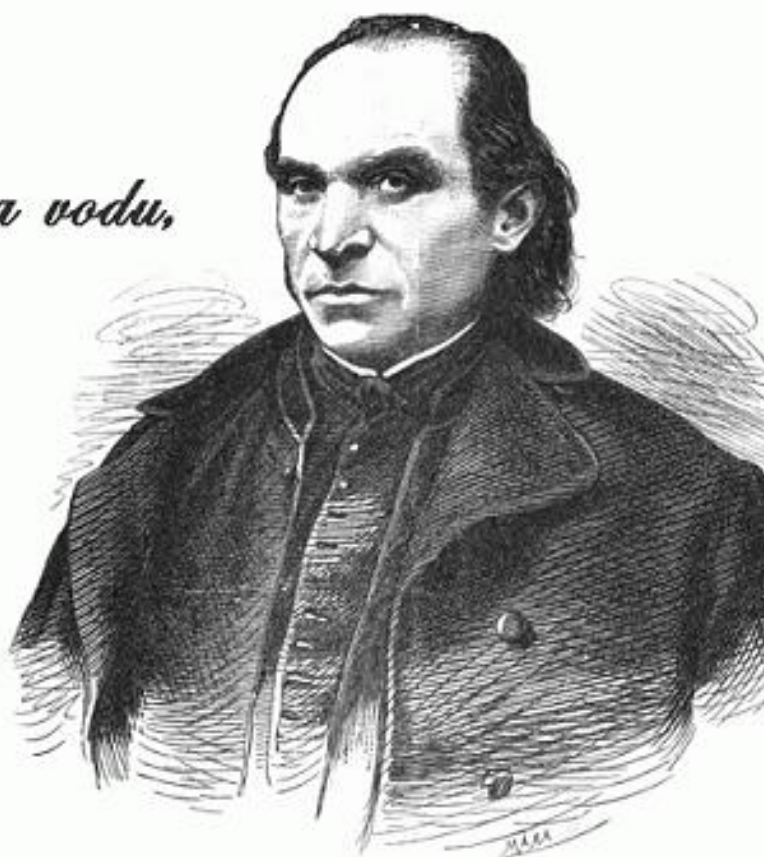
Tak vznikla Sládkovičova najznámejšia skladba Marína.

Táto skladba je o žene, ako aj o Slovensku. Slovensko je jeho otčina.

Študoval v Bratislave a tri roky neskôr odišiel na univerzitu do Halle, kde študoval filozofiu a teológiu. Stal sa tiež farárom. V šesťdesiatych rokoch sa venoval náboženskej spisbe a duchovným piesňam.

*Beda, kto v mori vidí iba vodu,
kto nepočuje nemú prírodu,
kto v skalách vidí iba skaly.*

Andrej Sládkovič

Marína

Jestli sa city moje rozlejú
po srdciach v Tatrách žijúcich;
jestli ohlasy moje zavejú
kradmo do časov budúcich...

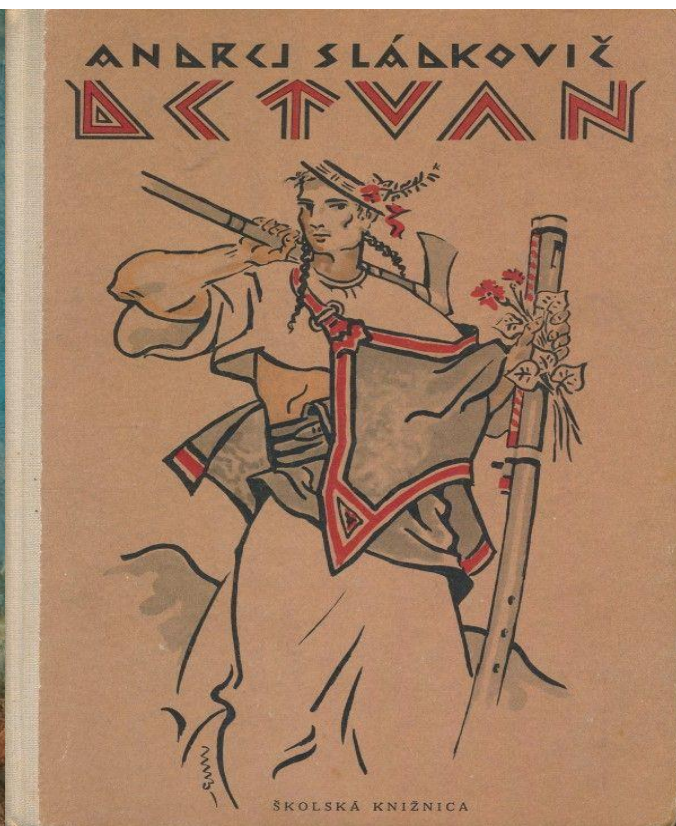
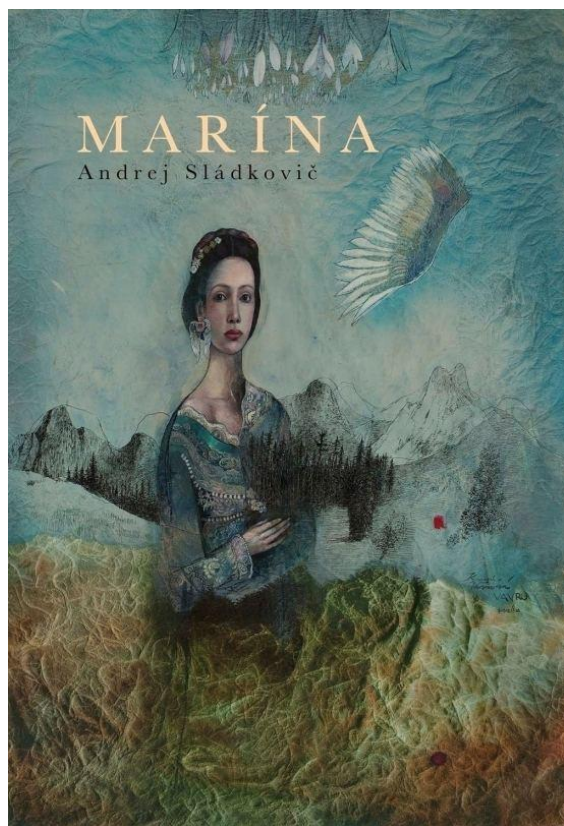
Andrej Sládkovič

Adriana Vozárová 3.a

Andrej Sládkovič bol pod silným vplyvom **Ľudovíta Štúra** a patril k vedúcim osobnostiam jeho družiny. Stal sa zakladajúcim členom **Matice slovenskej**. Udržiaval kontakty s poprednými predstaviteľmi slovanských národov. V roku 1848 vítal revolúciu s nadšením, a to hymnickou básňou *Zaspievam pieseň o slobodnej vlasti*. Bol väznený Maďarmi skrze jeho politických názorov. Jeho myšlienkovú orientáciu ovplyvnil aj **Georg Wilhelm Friedrich Hegel**, ktorý tiež mal pre revolučné názory.

<i>Zabudni, mater, na bolesť pôrodu, narodíš syna slobody! Duch večný súdi: a zlatú slobodu rodia si spolné národy! Zabudni, sedľač, na svoje mozole, malé máš síce, ale vlastné pole, len chalupu máš, ale tvoju vlastnú, máš biednu minulosť, lež budúcnosť šťastnú.</i> <i>Zaspievam pieseň o slobodnej vlasti, Andrej Sládkovič</i>	<i>Vlast' drahú ľúbiť v peknej Maríne, Marínu drahú v peknej otčine, a obe v jednom objímať!</i> <i>Marína, Andrej Sládkovič</i>	<i>Stojí vysoká, divá Poľana, mať stará ohromných stínov, pod ňou dedina Detvou volaná, mať bujná vysokých synov: či tých šarvancov Detvy ozrutných Poľana na tých prsiach mohutných nenosí a nenadája?</i> <i>Detvan, Andrej Sládkovič</i>
---	--	---

Zo života Andreja Sládkoviča

„Beda, kto v mori vidí iba vodu, kto nepočuje nemú prírodu, kto v skalách vidí iba skaly.“ — Andrej Sládkovič

študoval teológiu na univerzite v Halle. Teraz, keď si tak zaspomínam, boli to ťažké, ale predsa krásne časy.

Ach, tie spomienky...Boli to teda časy...Volám sa Andrej Braxatoris Sládkovič. Vyrastal som s mojimi trinástimi súrodencami v Krupine. Matku som stratil ako veľmi mladý a môj otec sa oženil po druhýkrát. Z toho manželstva mám ešte troch súrodencov. Otec bol učiteľom na krupinskej národnej zmiešanej škole. Okrem toho bol aj spisovateľom, ktorého cestu som sa rozhodol nasledovať. V rokoch 1831 – 1832 som navštevoval piaristické gymnázium v Krupine, v rokoch 1832 – 1840 som pokračoval v štúdiu na Evanjelickom lýceu v Banskej Štiavnici, v rokoch 1840 – 1842 som navštevoval Evanjelické lýceum v Bratislave a napokon som v rokoch 1843 – 1844

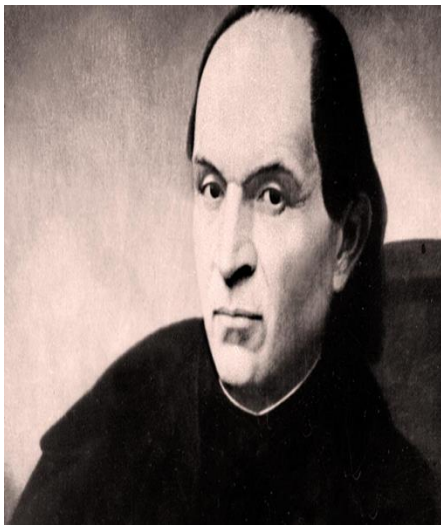

Tá láska... V roku 1839 som dával súkromné hodiny v rodine Pavla Pišla a zamiloval som sa do jeho dcéry Márie. Sklamaná láska k tejto žene bola podnetom na vznik mojej najznámejšej skladby Marína, ktorá je so svojimi 291 strofami najdlhšou lúboštnou básňou na svete.

***Možno mi tvojich úst sa odrieknuť,
možno mi ruku nedostať,
možno mi v diaľky žiaľne utieknuť,
možno mi nemilým ostať,
možno mi ústam smädcom umierať,
možno mi žialiť v samote,
možno mi život v púšťach zavierať,
možno mi nežiť v živote,
možno mi seba samého zhubiť: —
nemožno mi ťa neľúbiť!***

V roku 1847 som bol vysvätený za kňaza a ešte v tom roku som začal pôsobiť ako evanjelický farár v Hrochoti.

V roku 1868 som vážne ochorel na vodnatieľku, a z tohto ochorenia som sa už nevyliečil. Pochovaný som na evanjelickom cintoríne v Radvani. Zanechal som tu veľký počet svojich diel, ktoré sa aj dnes čítajú.

„Ale kto v láske a kráse žije, ten večne zostane mladý.“

Alexandra Muhová 3.b

*Pod lipou si pekná mladucha
sedela,*

*spievala ľubezne a vianočky
vila,*

*tvár sa jej pod ružou červenou
belela*

*a v oku sa hviezda ranná
rozískrila:*

*V jej krásach sladko sa oko
moje bavi,*

*ale krásu tých krás ktože mi
vyjaví?*

Tajomstvá

Stojí vysoká, divá Poľana,

*mať stará ohromných
stínov,*

*pod ňou dedina Detvou
volaná,*

mať bujná vysokých synov:

*či tých šarvancov Detvy
ozrutných*

*Poľana na tých prsiach
mohutných*

nenosí a nemadája?

Alebo aspoň na tie výšiny

nehľadi dcéra tejto rodiny,

keď má porodiť šuhaja?

Detvan

Ivona Marčoková

3.b

Andrej Sládkovič

*Možno mi tvojich úst sa
odrieknuť,
možno mi ruku nedostať,
možno mi v diaľky žiaľne
utieknuť,
možno mi nemilým ostať,
možno mi ústam smädcom
umierať,
možno mi žiaľiť v samote,
možno mi život v púšťach
zavierať,
možno mi nežiť v živote,
možno mi seba samého
zhubiť: —
nemožno mi ťa neľúbiť!*

Marína

*Vy kráľovské sestry na nebeskom poli,
v ktorej z vás bydló si duša moja zvoli,
keď raz z týchto nízkych zakvitnutých
hájov*

ona preletí ta do nadzemských krajov?

Hviezdy

Súkromne učil v meštianskych rodinách. V rodine Pavla Pišlu spozná Máriu Pišlovú, do ktorej sa časom zamiluje. Nanešťastie však ich láska nenašla pochopenie u Máriinej matky, pre ktorú nebol Sládkovič vhodný ženich. V roku 1844 vo vzájomnej korešpondencii Mária priznáva lásku k bohatému obchodníkovi. Sládkovič jej však nechce stáť v ceste za šťastím, avšak sľubuje jej vernosť keby si to rozmyslela.

Andrej Sládkovič

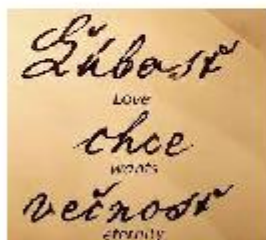
Marína – autorova životná láska

Marína je veľkým dielom ľúbostnej lyriky v štúrovskej literatúre. Autor v tomto diele prišiel na tematiku slovanskej vzájomnosti, lásky k vlasti a národu. Prvý sa osmelil v rozsiahlej skladbe osláviť krásu a mladosť, vysloviť svoj cit v radostnom i bolestnom prežívaní lásky. Sládkovič ako štiavnický lýceista sa zaľúbil do Márie Pišlovej. Ona opätovala jeho city, ale keď Sládkovič študoval v Halle, rodičia ju prinútili vydať sa za druhého. Sládkovič pod možnosťou straty Márie začal písať verše. Verí v Máriinu vernosť a lásku, ktorú nič nezlomí. Sprítomňuje ju v obrazoch. Vidí ju, ako v izbe spieva, ako sa vyznáva zo svojej lásky k nemu, odbíja bohatého pytača a prisahá vernosť milému. Keď rodičia predsa donútili Máriu vydať sa za bohatého perníkára, Sládkovič do pôvodnej osnovy skladby vsunul pochmúrne zložky. Marína narieka nad svojím osudom. Básnik prekonáva žiaľ, víťazí v ňom vôľa a povinnosť k životu. V záverečných strofách nevyjadruje trpkosť, ale len spomienku na krásnu lásku.

SLOVENSKÍ
Rómeo a Júlia

„Ak je ľúbosť pravá,
ostáva večná...”

KARMENA KOVÁČOVÁ 3.b

Andrej Sládkovič

*Ja sladké túžby, túžby po kráse
spievam peknotou nadšený,
a v tomto duše mojej ohlase
svet môj je celý zavrený;
z výsosti Tatier ona mi svieti,
ona mi z ohňov nebeských letí,
ona mi svety pohýna;
ona mi kýva zo sto životov:
No centrom, živlom, nebom,
jednotou
krás mojich moja Marina!*

- Marina

*Zvon tichý k večeru zvoní
a noc padá z neba,
a po tom krásnom Pohroní
duch môj hľadá teba:
teba hľadá, družka moja,
a načo ťa hľadá?
Veď mu z mysle krása tvoja
nikdy nevypadá.*

- Vraví oko tvoje

*Jasné ste vy všetky, ako sláva
jasné,
vo vás osláviť sa môžu duše
krásne:
Oj, čo sa mi aspoň i vo dne
nesmeje
blesk váš, svetlá moje, vy moje
nádeje!*

- Hviezdy

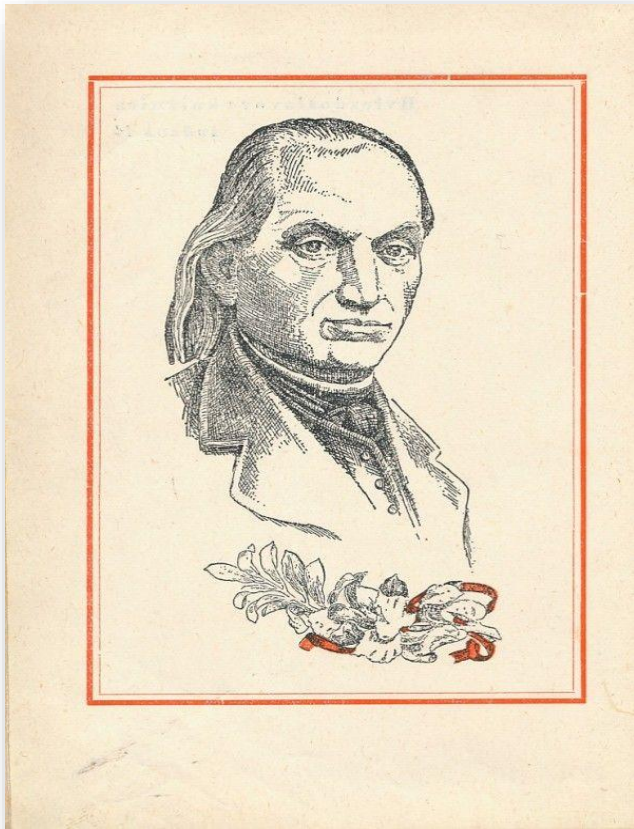

Citáty:

- „Ale kto v láske a kráse žije, ten večne zostane mladý.“
- „Beda, kto v mori vidí iba vodu, kto nepočuje nemú prírodu, kto v skalách vidí iba skaly.“
- „Láska je prechodný stav duše, sebaláska trvalý.“

„A nemôže dávať sľuby,
prísahy nedáva,
ale nakoľko ťa ľúbi,
zrak jeho rozpráva:
ty mlčíš, ty v srdci tajíš,
čo jemu drahô je,
ale čo vyznať sa hájiš:
vraví oko tvoje.“

Vraví oko tvoje

„Hrozný je život, že nieto v ňom pokoja;
sladká je smrť, že v nej býva večná tichosť.
Sladký je život pre večný svoj nepokoj;
hrozná je smrť práve pre tú večnú tichosť!
Čo? sladký je život? prekliaty je život.“

Zúfalec

Andrej Sládkovič

„A tichá noc mrakom svety naše kryje
a svetlá čarovné jasným nebom seje;
zrak môj sa do bleskov nebeských zavije
a celým sa srdcom sladký cit rozleje:
Hľadím, že snád' blesk ten na to mi odpovie,
čo v ňom oko moje teší? ktože ho vie?

Nad horou strašná vylietla čierňava,
hrmí, hromy bijú, blýska sa a leje,
utíchne; — od hory k druhej hore vstáva
dúha a slnce sa milé zas usmeje:
Oko moje v slze radostnej sa topí,
ale čo za radosť to? kto ju pochopí?“

Tajomstvá

„Odkry sa, odkry, prosím ťa, tmavá
nových dňov mojich zástera!
Ukáž, či slasť, či žiaľ mi podáva
moja v svet a v Boha viera!
Nádeje moje, ako kryštály,
čo ruky božie nebom rozsiali,
do duše mojej blýskajú:
kto ale vývod zo slz nešťastných
vydá, čo z očí mladých a jasných
na hrob nádeje padajú?“

More

„A tie hviezdy ako
si tancujú
a hlávky opilé
nadhadzujú”.

*Možno mi tvojich úst sa
odrieknuť,
možno mi ruku nedostať,
možno mi v dialľky žiaľne
utieknuť,
možno mi nemilým ostať,
možno mi ústam smädом
umierať,
možno mi žialiť v samote,
možno mi život v púšťach
zavierať,
možno mi nežiť v živote,
možno mi seba samého
zhubiť: —
nemožno mi ťa neľúbiť!*

Marína

„Iskry tvoje tíško tleli,
dym tíško sa kúril:
preto tróny nehoreli
a svet sa nebúril.“

Elégia

Dajana Brnová
3.a

„Vy, géniovia jasných lúbostí,
zrušte čas, zrušte priestory,
hodiny zmorte v mori večnosti,
zváľajte protivné hory!
Alebo hláste, bite na zvony,
že láska nové dáva zákony,
obyčaj mŕtva že padá:
Nech chýr ten šťastný svetom zazneje,
že už šľachetných duší nádeje
nemorí osudov zrada!“

Marína

„Vy kráľovské sestry na nebeskom poli,
v ktorej z vás bydló si duša moja zvolí,
keď raz z týchto nízkych zakvitnutých hájov
ona preletí ta do nadzemských krajov?“

Hviezdy

Šéfredaktor: Damjan Kalko

Redakcia: Damjan Kalko, Ema Turanová, Martin Pekár, Martin Zvara, Adriana Vozárová, Dajana-Jana Brnová, Irena-Mirjam Nvotová, Ivana Lekárová, Karmena Kováčová, Nina Medovarská, Alexandra Muhová, Ivona Marčoková, Una Žiličová, Valentína Hudecová, Ines Gedrová

Zodpovedné profesorky: Marta Pavčoková, Annamária Boldocká-Grbičová, Helena Despić, Branislava Jankovič